

POSTANOWIENIE

Dnia 30 lipca 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Płóciennik

na posiedzeniu,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 30 lipca 2025 r.,

sprawy **D. K.**

skazanego z art. 56 § 1 k.k.s. i in.

z powodu wniosku o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r., I KK 22/23,

wniesionego przez obrońcę skazanego,

na podstawie art. 544 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

przekazać sprawę do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 maja 2022 r., sygn. akt II K 1438/20, Sąd Rejonowy w Głogowie:

1. uznał oskarżonego D. K. za winnego popełnienia w okresie od 25 lutego 2010 r. do 14 kwietnia 2011 r. czynu z art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. w zw. i z art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. i wymierzył mu

karę roku pozbawienia wolności i 300 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na 200 złotych;

2. uznał oskarżonego za winnego popełnionego w dniu 31 marca 2011 r. czynu z art. 56 § 2 k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. i wymierzył mu 100 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość stawki na 200 złotych;
3. na podstawie art. 39 § 1 k.k.s. połączył orzeczone kary grzywny i wymierzył oskarżonemu 350 stawek dziennych grzywny, ustalając wysokość jednej stawki na 200 złotych;
4. na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. w zw. z art. 70 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej kary pozbawienia wolności zawiesił warunkowo na okres 2 lat próby;
5. na podstawie art. 33 § 1 k.k.s. orzekł wobec oskarżonego środek karny w postaci ściągnięcia na rzecz Skarbu Państwa równowartości pieniężnej osiągniętej korzyści majątkowej w kwocie 2.667.430 złotych.

Wyrok ten zaskarżony został w całości apelacją obrońcy oskarżonego, w której zarzucono:

1. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. w zw. z art. 44 § 2 k.k.s., polegające na niedostrzeżeniu negatywnej przesłanki procesowej w postaci przedawnienia karalności przestępstwa skarbowego, do czego doszło wskutek przedawnienia zobowiązania podatkowego oskarżonego;
2. naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na treść orzeczenia tj. art. 424 § 1 i 2 k.p.k. polegające na sporządzeniu uzasadnienia zaskarżonego wyroku niezgodnie z wymogami stawianymi przez ustawę, świadczące o nierozważeniu przez Sąd I instancji i pominięciu w pisemnym uzasadnieniu okoliczności takich jak: brak osiągnięcia przez D. K. korzyści majątkowej w tej sprawie, zrównanie kwoty rzekomej korzyści majątkowej z wysokością należności podatkowej spółki D. narażonej na uszczuplenie; niewyjaśnienie przyczyn „niemożności” orzeczenia środka karnego

przepadku i zastąpienie go środkiem ściągnięcia równowartości pieniężnej korzyści majątkowej; pominięcie okoliczności, iż należność podatkowa w zakresie podatku VAT oraz podatku dochodowego za 2010 r. została prawomocnie określona wobec podatnika (D. S.A.), a nadto pominięcie i nieuwzględnienie przez Sąd, iż możliwość orzeczenia subsydiarnej odpowiedzialności oskarżonego - będącego w krytycznym czasie członkiem zarządu podatnika - była prawnie niedopuszczalna z uwagi na przedawnienie;

3. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który mógł mieć wpływ na jego treść, polegający na ustaleniu, iż :
 1. oskarżony w sposób umyślny podał nieprawdę w dokumentach podatkowych D. S.A. w zakresie podatku VAT oraz CIT za 2010 r., podczas gdy przeprowadzone przed Sądem I instancji dowody świadczyły o tym, iż oskarżony w inkryminowanym okresie był osobą nie mającą doświadczenia biznesowego, nie posiadającą wykształcenia prawniczego, a nadto potwierdzały, iż oskarżony składając przedmiotowe zeznania podatkowe działał w oparciu o porady doradców w osobach radcy prawnego, księgowej oraz swojego wuja, którzy wyjaśnili i upewnili oskarżonego w przekonaniu, że podatek VAT naliczony przy transakcji nabycia nieruchomości w dniu 14.12.2009 r. może zostać odliczony od podatku należnego, który spółka D. winna była odprowadzić z tytułu prowadzonej sprzedaży produktów mięsnych, a nadto działał w zaufaniu do swoich pracowników, którzy zapewniali go o faktycznym zakupie usługi pośrednictwa handlowego w spółce B. ze S.;
 2. oskarżony odniósł korzyść majątkową w wyniku popełnienia zarzucanego mu czynu w wysokości 2.667.430 zł, podczas gdy ustalenie takie nie zostało poparte żadnym dowodem w sprawie;
 3. z ostrożności procesowej - na wypadek uznania winy oskarżonego - rażąco niesłuszne orzeczenie wobec niego środka karnego w postaci ściągnięcia równowartości pieniężnej korzyści majątkowej osiągniętej przez

oskarżonego w wyniku popełnienia przestępstwa skarbowego, z uwagi na fakt, iż beneficjentem domniemanej korzyści majątkowej w zakresie uszczuplonego podatku była spółka D. S.A., nie zaś oskarżony, ponadto orzeczenie tego środka stanowiło obejście prawa i zasady przedawnienia zobowiązań podatkowych - art. 70 § 1 ordynacji podatkowej a nadto było sprzeczne z art. 41 § 2 i 4 k.k.s., który to przepis jako jedyny dopuszczał możliwość orzeczenia obowiązku uiszczenia uszczuplonej należności publicznoprawnej, a ponadto bezzasadne orzeczenie środka karnego z art. 33 § 1 k.k.s. w sytuacji, gdy oskarżony nie osiągnął w wyniku przestępstwa żadnej korzyści majątkowej a ustalona przez Sąd kwota rzekomej korzyści oskarżonego została bezzasadnie zrównana z kwotą należności podatkowej spółki D. .

Mając na uwadze powyższe zarzuty, na podstawie art. 427 k.p.k. i art. 437 § 2 k.p.k. obrońca wniosł:

1. uchylenie zaskarżonego wyroku i umorzenie postępowania z uwagi na przedawnienie karalności przestępstwa skarbowego;

ewentualnie

2. zmianę zaskarżonego wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanych mu czynów;

a w dalszej kolejności, na wypadek nie uwzględnienia powyższych wniosków

3. zmianę zaskarżonego wyroku przez uchylenie pkt V. wyroku.

Wyrokiem z dnia 18 października 2023 r., sygn. akt IV Ka 439/22, Sąd Okręgowy w Legnicy:

1. zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:
 1. rozwiązał karę łączną grzywny z pkt III,
 2. uchylił orzeczenie z pkt II wyroku i na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. umorzył postępowanie karne wobec oskarżonego D. K. o czyn z art. 56 § 2

k.k.s. w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. opisany w pkt II części wstępnej wyroku i kosztami postępowania w tej części obciążył Skarb Państwa,

3. obniżył orzeczony w pkt V wyroku środek karny do 2.275.700 zł,
4. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Orzeczenie Sądu odwoławczego zaskarżone zostało kasacjami wniesionymi przez oskarżyciela publicznego Naczelnika Dolnośląskiego Urzędu Celno – Skarbowego we Wrocławiu i obrońcę skazanego.

W kasacji oskarżyciela publicznego zaskarżono wyrok w części dotyczącej pkt. I ppkt. a, b i c i zarzucono:

„I. rażące naruszenie prawa materialnego mające istotny wpływ na jego treść, a mianowicie: art. 15 zzz 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID - 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, ze zm.), w zw. z art. 7, 8 ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 r., o zmianie ustawy - kodeks Karny oraz innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 1023), mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, polegające na jego niezastosowaniu i uznaniu przez Sąd Okręgowy przedawnienia karalności przestępstwa skarbowego popełnionego przez oskarżonego z art. 56 § 2 kks w zw. z art. 9 § 3 kks;

II. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez ich niepoprawne błędne zastosowanie tj. uchybienie a contrario art. 439 § 1 pkt 9 kpk w zw. z art. 113 kks, oraz z w zw. z art. 15 zzz 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID - 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, ze zm.), w zw. z art. 7, 8 ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 r., o zmianie ustawy - kodeks Karny oraz innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 1023);

III. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego poprzez ich błędne zastosowanie tj. art. 17 § 1 pkt 6 kpk w zw. z art. 113 kks, oraz w zw. z art. 15 zzz 1

ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COYID - 19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. poz. 1842, ze zm.), w zw. z art. 7, 8 ustawy z dnia 20 kwietnia 2021 r., o zmianie ustawy - kodeks Karny oraz innych ustaw (Dz. U. z 2021 r., poz. 1023), pomimo braku podstaw do jego zastosowania i uznaniu przez Sąd Okręgowy przedawnienia karalności przestępstwa skarbowego oskarżonego z art. 56 § 2 kks w zw. z art. 9 § 3 kks”.

Mając na uwadze powyższe zarzuty, skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku w zakresie pkt I. pkt a) i b) i c) i przekazanie sprawy w tej części do ponownego rozpoznania przez Sąd Okręgowy w Legnicy.

W kasacji obrońcy oskarżonego zaskarżono wyrok w całości, za wyjątkiem pkt I lit. b) części dyspozytywnej wyroku i zarzucono:

„1. naruszenie art. 17 § 1 pkt 6 KPK polegające na braku umorzenia postępowania karnego wobec D. K. również w zakresie czynu z art. 56 § 1 KKS, opisanego w pkt. I wyroku Sądu Rejonowego w Głogowie z dnia 26.05.2022 r. (sygn. akt: II K 1438/20) mimo, iż w sprawie doszło do przedawnienia karalności tego czynu z uwagi na przedawnienie należności publicznoprawnej;

2. rażące naruszenie prawa materialnego, mogące mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie art. 33 § 1 KKS polegające na bezpodstawnym orzeczeniu środka karnego w postaci ściągnięcia równowartości pieniężnej korzyści majątkowej osiągniętej przez oskarżonego w wyniku popełnienia przestępstwa skarbowego, z uwagi na fakt, iż beneficjentem domniemanej korzyści majątkowej w zakresie uszczuplonego podatku była spółka D. S.A., nie zaś oskarżony, ponadto orzeczenie tego środka stanowiło obojętne prawa i zasady przedawnienia zobowiązań podatkowych - art. 70 § 1 ordynacji podatkowej a nadto było sprzeczne z art. 41 § 2 i 4 KKS, który to przepis jako jedyny dopuszczał możliwość orzeczenia obowiązku uiszczenia uszczuplonej należności publicznoprawnej, a ponadto bezzasadne orzeczenie środka karnego z art. 33 § 1 KKS w sytuacji, gdy oskarżony nie osiągnął w wyniku przestępstwa żadnej korzyści majątkowej a

ustalona przez Sąd kwota rzekomej korzyści oskarżonego została bezzasadnie zrównana z kwotą uszczuplonej należności publicznoprawnej”.

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i umorzenie w tym zakresie postępowania, ewentualnie o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie w tym zakresie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy, wyrokiem z dnia 13 czerwca 2023 r., I KK 22/23:

1. uchylił pkt I zaskarżonego wyroku i w tym zakresie przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu w Legnicy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym;
2. oddalił kasację obrońcy skazanego jako oczywiście bezzasadną.

Warto zauważyć, że odnosząc się do kasacji obrońcy skazanego i postawionego w niej zarzutu dotyczącego przedawnienia czynu z art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. popełnionego w okresie od 25 lutego 2010 r. do 14 kwietnia 2011 r., Sąd Najwyższy wskazał, że jego przedawnienie jeszcze nie nastąpiło i to niezależnie od przepisów ustawy covidowej. „Do obliczania terminu przedawnienia w tym przypadku stosuje się te same reguły co do czynu o którym była mowa wyżej, ponieważ jest to także czyn dotyczący należności publicznoprawnej - podatku od towarów i usług, zaś w czasie biegu podstawowego terminu przedawnienia tej należności przedstawiono skazanemu zarzut popełnienia wskazanego przestępstwa. Różnica w przypadku obu tych czynów jest taka, że czyn z art. 56 § 1 k.k.s. w zw. z art. 6 § 2 k.k.s. i z art. 38 § 2 pkt 1 k.k.s. oraz w zw. z art. 9 § 3 k.k.s. zagrożony jest karą przekraczającą 3 lata pozbawienia wolności, a więc zgodnie z treścią art. 44 § 5 k.k.s. stosuje się do niego 10-letni termin przedłużenia podstawowego okresu przedawnienia (licząc od końca roku 2016 r.). Tak wskazany termin upływa zatem z końcem 2026 r.”.

W dniu 10 czerwca 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynął wniosek obrońcy skazanego „o wznowienie postępowania zakończonych wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 13 czerwca 2023 r. w zakresie punktu oddalającego kasację

jako oczywiście bezzasadna”. Z treści lakonicznego uzasadnienia wynika, że skarżący upatruje podstawy wznowienia w treści art. 540 § 2 k.p.k. w zw. z art. 113 § 1 k.k.s. ze względu na to, że w dniu 17 grudnia 2023 r. Trybunał Konstytucyjny wyrokiem w sprawie P 12/22 orzekł, iż art. 15 zzz(1) ustawy covidowej jest niezgodny z art. 2 Konstytucji RP, a właśnie ten przepis stanowił podstawę do uznania, iż w sprawie nie doszło do przedawnienia przestępstwa karno-skarbowego. W związku z tym zarzutem skarżący wniósł o:

1. wznowienie postępowania,
2. uwzględnienie kasacji skazanego,
3. uchylenie orzeczenia sądu II instancji,
4. umorzenie postępowania karnego,
5. ewentualnie o wydanie wyroku uniewinniającego.

W pisemnym stanowisku z dnia 7 lipca 2025 r. prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o pozostawienie wniosku obrońcy skazanego bez rozpoznania, jako niedopuszczalnego z mocy ustawy. W uzasadnieniu wskazano, że orzeczenie Sądu Najwyższego oddalające kasację nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w rozumieniu art. 540 § 1 k.p.k. – takim orzeczeniem jest wyrok sądu odwoławczego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, że stanowisko zaprezentowane przez prokuratora nie jest trafne, ponieważ dopuszczalne jest wzruszenie w trybie wznowienia postępowania postanowienia Sądu Najwyższego o oddaleniu kasacji. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalili się poglądy, zgodnie z którym uprawnione jest wznowienie postępowania kasacyjnego oddalającego kasację, zarówno na wniosek strony - w oparciu o podstawy wznowieniowe określone w art. 540 § 1 pkt 1, § 2 i § 3 k.p.k. – jak i z urzędu – na podstawie art. 542 § 3 k.p.k.

W postanowieniu Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2023 r., sygn. akt II KO 73/22, trafnie wskazano, że „w formule z art. 540 § 1 k.p.k. <<postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem>> mieści się bezspornie także postępowanie, w którym wydano postanowienie o oddaleniu wniosku o wznowienie postępowania oraz postanowienie o oddaleniu kasacji, są to bowiem orzeczenia kończące postępowanie sądowe – odpowiednio: co do wznowienia postępowania oraz kasacji”. *(Stanowisko to zostało podtrzymane w kolejnych postanowieniach Sądu Najwyższego, a to w orzeczeniach z dnia: 21 czerwca 2023 r., w sprawie V KO 17/22; 21 czerwca 2023 r., w sprawie V KO 30/22; 23 sierpnia 2023 r., w sprawie II KO 75/23; 18 października 2023 r., w sprawie I KO 33/23; 3 września 2024 r., w sprawie II KO 68/24).*

Podniesiono w nich, że o ile podstawy wznowienia z art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k. czy z art. 540a k.p.k. ograniczają przedmiot postępowania wznowieniowego do zasadniczego przedmiotu postępowania, tj. odpowiedzialności karnej, to już podstawy z art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., czy z art. 540 § 2 i 3 k.p.k., a wreszcie z art. 542 § 3 k.p.k., takiego związku nie wskazują. W orzeczeniach tych szeroko omówiono, na jakiej podstawie Sąd Najwyższy uznawał w przeszłości, że możliwe jest wzruszenie – w drodze nadzwyczajnych środków zaskarżenia, w tym w trybie przepisów o postępowaniu o wznowienie postępowania – prawomocnych orzeczeń zapadłych czy to przed sądami powszechnymi, czy – co szczególnie istotne – także przed Sądem Najwyższym, przyjmując tym samym, że orzeczeniom tym, a zatem i orzeczeniom Sądu Najwyższego, przysługuje atrybut „orzeczenia kończącego postępowania sądowe” w rozumieniu art. 540 § 1 k.p.k. i art. 521 § 1 k.p.k. (zob. też postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 marca 2025 r., V KO 52/24).

Nie oznacza to jednak, że wniosek obrońcy skazanego winien zostać rozpoznany przez Sąd Najwyższy. Wprawdzie w petitum nadzwyczajnego środka zaskarżenia wskazano, że jego przedmiotem jest postanowienie (wyrok) Sądu Najwyższego, jednak w rzeczywistości zarzut dotyczy postępowania instancyjnego prowadzonego przed sądami powszechnymi. Po pierwsze, podnoszona wada nie dotyczy wprost postępowania kasacyjnego, a po drugie, w związku z treścią sformułowanych wniosków jest oczywiste, że skarżący dąży do wzruszenia

postępowania karnego w sprawie, a nie tylko postępowania kasacyjnego. Domaga się przecież nie tylko uchylenia rozstrzygnięcia o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej, ale również wzruszenia wyroku Sądu odwoławczego (nie ma przy tym wniosku dotyczącego wyroku Sądu pierwszej instancji) i umorzenia postępowania albo uniewinnienia oskarżonego. Trzeba podkreślić, że w chwili orzekania przez Sąd Najwyższy wyrok Trybunału Konstytucyjnego nie był jeszcze wydany. Przepis art. 540 § 2 k.p.k. stanowi, że postępowanie wznawia się na korzyść strony, jeżeli Trybunał Konstytucyjny orzekł o niezgodności z Konstytucją przepisu prawnego na podstawie którego wydane zostało orzeczenie. Z przytoczonego fragmentu uzasadnienia Sądu Najwyższego jasno wynika, że kwestionowany przez Trybunał Konstytucyjny przepis ustawy nie był podstawą orzeczenia o oddaleniu kasacji jako oczywiście bezzasadnej.

W opisaney sytuacji Sąd Najwyższy uznał, że ze względu na materię będącą przedmiotem wniosku, jest on w istocie skierowany przeciwko wyrokowi Sądu odwoławczego, co w konsekwencji spowodowało przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu we Wrocławiu, zgodnie z treścią art. 544 § 1 k.p.k.

[J.J.]

[a.ł.]